

Брюксел, 4.3.2016 г.
COM(2016) 105 final

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Осми доклад за степента на изпълнение на Директива 91/271/ЕИО на Съвета за
пречистването на градските отпадъчни води, както и за програмите за нейното
изпълнение (съгласно изискването по член 17)**

{SWD(2016) 45 final}

Осми доклад за степента на изпълнение на Директива 91/271/ЕИО на Съвета за пречистването на градските отпадъчни води, както и за програмите за нейното изпълнение (съгласно изискването по член 17)

1. Контекст в рамките на политиката.....	3
2. Обща оценка на съответствието	4
2.1. Канализационни системи и индивидуални или други подходящи системи (член 3)	5
2.2. Вторично пречистване или биологична обработка (член 4).....	6
2.3. По-строго или третично пречистване и чувствителни зони (член 5).....	6
2.4. Големи градове/големи източници на отпадъчни води.....	9
2.5. Тенденции в постигането на съответствие	9
2.6. Информация за съответствието на регионално равнище	10
2.7. Оставащи предизвикателства	11
3. Действия за насърчаване на съответствието	12
3.1 Програми за финансиране	12
3.2 Програми за изпълнение (член 17).....	12
3.3 Подобряване на управлението и разпространението на данни	16
3.4 Правоприлагане.....	16
4. Създаване на работни места и растеж чрез инвестиции в инфраструктура за водоснабдителни услуги.....	17
5. Иновациите — основен фактор за подкрепа на ефективното използване на ресурсите и растежа.....	19
6. Заключение.....	20

1. Контекст в рамките на политиката

Генерираните отпадъчни води от 500-те милиона жители на ЕС, които не се събират и пречистват, представляват основен източник на замърсяване, който засяга качеството на пресните¹ и на морските води² и представлява риск за здравето на хората и за биологичното разнообразие.

С Директивата за пречистването на градските отпадъчни води (ДПГОВ)³ са установени минимални изисквания за събирането и пречистването на градски отпадъчни води и тя е един от основните инструменти на политиката в рамките на достиженията на правото на ЕС в областта на водите. Вследствие на изпълнението на ДПГОВ след приемането ѝ през 1991 г. по-специално значително е намаляло⁴ заустването на някои основни замърсители като органичен товар и хранителни елементи, които са основните фактори за еутрофикация на водите. Въпреки това изпълнението далеч не е приключило. В някои от държавите членки, които се присъединиха към ЕС през 2004 г. или по-късно, се наблюдават значителни пропуски във връзка със съответствието.

Изпълнението се затруднява от аспекти, касаещи финансирането и планирането, които са необходими за изграждането на инфраструктура за отпадъчните води. В стремежа си да съдейства за преодоляването на тези трудности, ЕС предвиди финансиране в значителен размер по линия на фондовете на политиката на сближаване на ЕС (17,8 млрд. евро за програмен период 2007—2013 г., но сумата все още подлежи на изменения). Инвестициите в инфраструктура водят, било то пряко или непряко, до икономически растеж и заетост и следователно допринасят за един от основните приоритети на настоящата Комисия — да се даде тласък на работните места, растежа и инвестициите⁵.

В настоящия доклад за пръв път се обединяват данни, които са докладвани от държавите членки относно събирането и пречистването на градски отпадъчни води⁶ и относно програмите за изпълнение⁷. По този начин ясно се открояват пропуските във връзка със съответствието и предвидените от държавите членки действия за отстраняването на съответните пропуски, както и прогнозните нужди от инвестиции и сроковете за изпълнение.

От съществена важност е да продължат усилията за подобряване и поддържане на съответствието с ДПГОВ, както беше отчетено и в Седмата програма за действие за околната среда⁸, в която се казва, че с цел опазване, съхранение и увеличаване на природния капитал на ЕС не по-късно от 2020 г. трябва да бъде значително намалено

---

¹ Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 г. за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите (наричана по-долу за краткост „РДВ“).

² Директива 2008/56/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 г. за създаване на рамка за действие на Общността в областта на политиката за морска среда (Рамкова директива за морска стратегия).

³ Директива 91/271/ЕИО на Съвета за пречистването на градските отпадъчни води (наричана по-долу за краткост „ДПГОВ“).

⁴ <http://www.eea.europa.eu/soer-2015/synthesis/report/3-naturalcapital>.

⁵ Политически насоки за следващата Комисия: http://ec.europa.eu/index_bg.htm.

⁶ Член 15 от ДПГОВ.

⁷ Член 17 от ДПГОВ.

⁸ Решение № 1386/2013/ЕС, точка 28.

въздействието върху преходни, крайбрежни и пресни води в съответствие с изискванията на РДВ.

Необходимостта от висококачествени санитарно-хигиенни услуги вълнува и гражданите на ЕС, за което свидетелства Европейската гражданска инициатива (ЕГИ) „Right2Water“ („Право на вода“). Комисията признава този факт⁹ и се ангажира да предприеме стъпки в отговор на изразената загриженост. Съответните мерки включват засилено прилагане, действия за подобряване на прозрачността при управлението на данните за водите и по-структуриран диалог между заинтересованите страни¹⁰.

2. Обща оценка на съответствието

Оценката на съответствието е извършена въз основа на методиката за оценка на данни, която е публикувана на уебсайта Reportnet¹¹ на Европейската агенция за околна среда (ЕАОС).

В рамките на настоящата процедура по докладване набори от данни са предали всичките 28 държави — членки на ЕС. Данните са предимно за 2012 г. и в изключителни и обосновани случаи — за 2011 г. (Кипър, Унгария и Литва).

Оценка беше направена на данните на 25 държави членки. Данните, предадени от Италия и Полша, не бяха със задоволително качество, а до 2012 г. задължението за съответствие не се отнасяше за Хърватия.

Осмият доклад за изпълнението обхваща над 19 000 града и населени места („агломерации“) с население над 2000 души, които генерират замърсяване, равняващо се на 495 милиона т.нар. еквивалент жители (ЕЖ)¹². В сравнение с предходния доклад се отбелязва намаление от около 100 милиона ЕЖ, което основно се дължи на преизчисляването на големината на агломерациите въз основа на нови данни от преброяване на населението, от туризма и от промишления сектор в Чешката република, Испания, Унгария и Румъния, както и поради невключването на данни за населението от Италия и Полша.

Почти 15 000 града (86 % от товара от замърсители в ЕС) са в 15-те държави членки, съставляващи ЕС до 2004 г. Останалите се намират в 13-те държави членки, които се присъединиха към ЕС през 2004 г., 2007 г. и 2013 г.¹³. Много агломерации в някои държави членки от втората група (България, Кипър, Латвия, Унгария, Румъния, Словения и Словакия) трябва да спазват крайни срокове, които се падат след 2011 г./2012 г., и по тази причина не са оценявани в настоящия доклад.

---

⁹ COM(2014) 177 final.

¹⁰ http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/followup_actions/citizens_initiative_bg.htm.

¹¹ Вж. <http://rod.eionet.europa.eu/obligations/613>.

¹² „Еквивалент жители“ или ЕЖ — термин, използван в ДПГОВ — обхваща органичното замърсяване, генерирано от населението на дадено село/град и други източници, каквито са нерезидентното население, селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост.

¹³ В Осмия доклад изразите „ЕС-13“, „ЕС-15“ и „ЕС-28“, които имат ясно значение на ниво ЕС, се използват дори когато, що се отнася до данните за изпълнението, те се отнасят съответно до 11, 14 и 25 държави членки, тъй като не са обработвани данните на Хърватия, Италия и Полша.

Беше констатирано, че като цяло степента на съответствие на ниво ЕС-15 е много висока. На ниво отделни държави членки степента доста често е 95–100 %. В ЕС-13 резултатите са много по-ниски, особено в някои чувствителни зони. След последния доклад обаче (SWD (2013) 298 final) се наблюдава значителен напредък.

Общите резултати за ЕС-28 въпреки това са много високи поради относително малкото участие на ЕС-13 в годишния товар от замърсители (14 %).

Въвеждане на нов подход: „колко остава до постигането на съответствие“

С оглед получаване на по-добра представа за положението в държавите членки по отношение на целта да събират и пречистват отпадъчните си води, в настоящия доклад за пръв път е включена оценка на пропуските при действително правилно събраните, свързани и пречистени отпадъчни води. Този подход се използва в допълнение към официалната оценка на съответствието, която се извършва при оценяване на съответствието с правните задължения, произтичащи от ДПГОВ. Методиката и резултатите са представени в приложение¹⁴ и може да се обобщят по следния начин¹⁵:

Въпреки че за да се осигури пълното съответствие с ДПГОВ, предстои да се свърши още много работа, все пак е постигнат значителен напредък и огромна част от градските отпадъчни води в Европа действително преминават през подходящо пречистване, преди да бъдат изпуснати обратно в околната среда.

За постигането на пълно съответствие е необходимо да се предприемат мерки, за да бъдат отстранени съществуващите пропуски:

- 11 милиона ЕЖ (2 %) трябва да бъдат свързани и пречистени или да се намери решение чрез индивидуални или други подходящи системи,
- 48 милиона ЕЖ (9 %) от вече свързаните градски отпадъчни води трябва да бъдат подложени на вторично пречистване,
- 39 милиона ЕЖ (12 %) от вече свързаните градски отпадъчни води трябва да бъдат подложени на по-строго пречистване.

2.1. Канализационни системи и индивидуални или други подходящи системи (член 3)

В повечето държави членки значителна част от отпадъчните води се събират, като средната степен на съответствие е 98 % (което представлява повишение спрямо отчетените в предишния доклад 94 %). В 20 държави членки степента на съответствие достига дори 100 %. Всички държави членки или са запазили, или са подобрили предишните си резултати, с изключение на България. Само две държави членки посочват степен на съответствие все още под 60 % (България и Словения). Все още има държави, в които отпадъчните води се събират само частично, като в относително

¹⁴ Вж. приложението.

¹⁵ В изчислението не са включени Полша и Хърватия, а Италия е включена частично. Процентите се отнасят до генериран товар на ЕЖ и зависят съответно от изтеклите и предстоящите крайни срокове.

висока степен (над 20 %) се използват индивидуални или други подходящи системи (ИПС)¹⁶. Такъв е случаят с Гърция, Унгария, Латвия, Литва и Словакия.

2.2. Вторично пречистване или биологична обработка (член 4)

В съответствие с разпоредбите на ДПГОВ през вторично пречистване са преминали 92 % от отпадъчните води в ЕС, което представлява повишение от 10 процентни пункта спрямо предходния доклад. 16 държави членки са постигнали 90—100 % съответствие, а за други 5 равнищата на спазване са в диапазона 50—90% (Кипър, Чешката република, Испания, Франция и Португалия), като 3 държави (България, Малта и Словения) са постигнали по-ниски нива. Въпреки че степента на съответствие в държавите членки от ЕС-13 все още изостава (общата степен е 68 %), все пак се наблюдава значително подобрене в сравнение с предишния доклад, в който беше отчетено, че само 39 % от отпадъчните води преминават през подходящо вторично пречистване.

2.3. По-строго или третично пречистване и чувствителни зони (член 5)

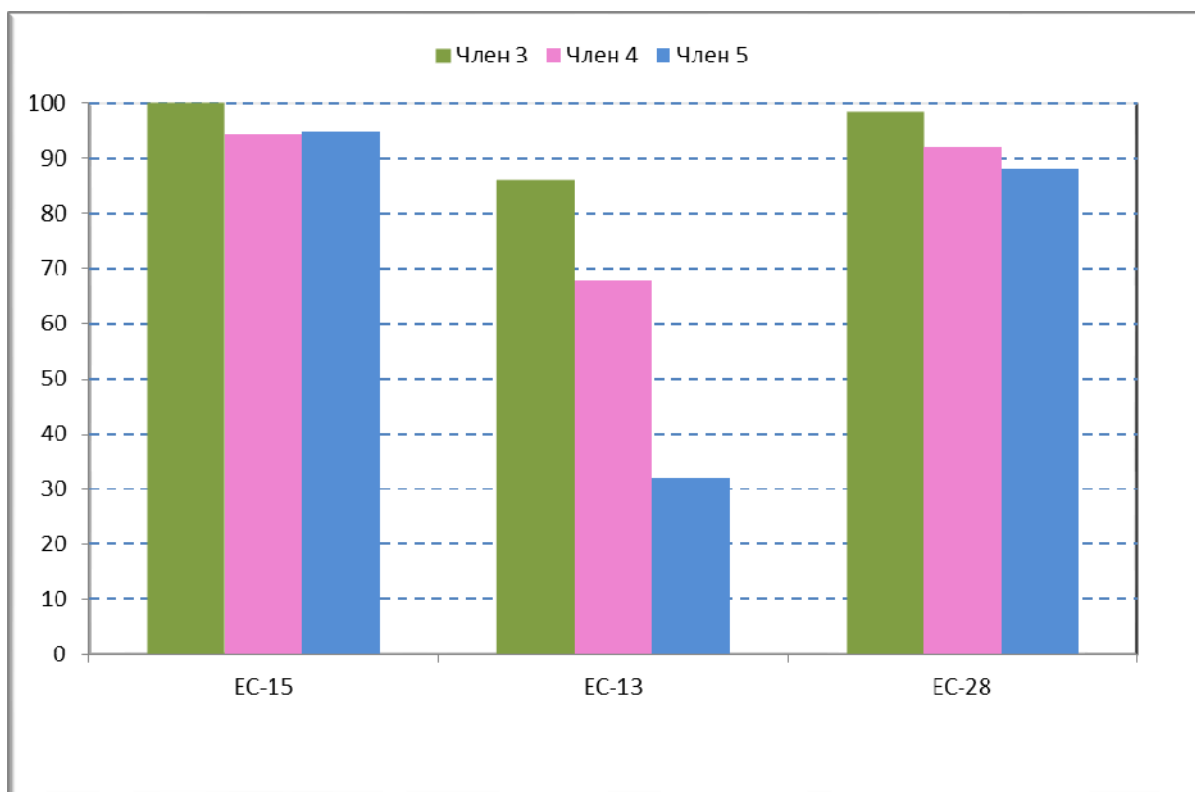
Почти 75 % от територията на ЕС вече са определени за чувствителна зона, а 15 държави членки са определили цялата си територия за такава, докато в 13 държави членки само някои водни обекти са определени за чувствителни. Унгария и Словения са поели ангажимент в бъдеще да прилагат по-строго пречистване в частта от своята територия, която се намира във водосборния басейн на река Дунав и която не е била обвързана от такива задължения за пречистване според съответните Договори за присъединяването им. Данни за чувствителните зони са на разположение в зоната за преглед на данни на уебсайта на ЕАОС¹⁷.

Предвид общата степен на съответствие от 88 %, спрямо предишния доклад се наблюдава съществено подобрене — 11 процентни пункта. Поради забавянето в изпълнението на по-строгото пречистване в държавите членки от ЕС-13, средната степен на съответствие сред тези държави членки е 32 %. Като цяло в 9 държави членки бяха постигнати равнища под 50 %, в други 4 държави членки равнищата бяха в диапазона 50—90 %, а що се отнася до положителните резултати, в 12 държави степента на съответствие беше 90—100 %. Трудностите, свързани с постигането на пълно съответствие, включват необходимостта от големи инвестиции, набирането на необходимите средства, дългите и сложни процедури за изграждане на нова инфраструктура и за подобряване на съществуващата.

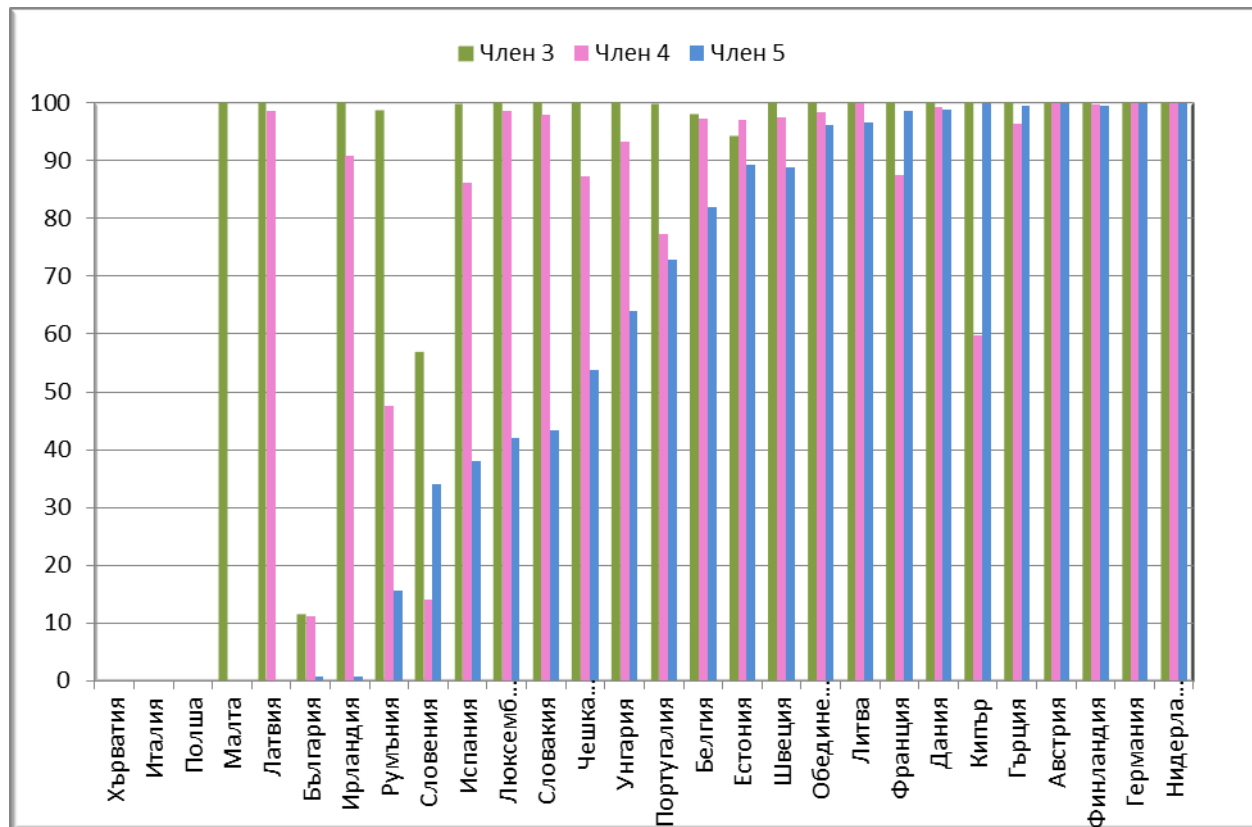
---

¹⁶ Индивидуални системи или други подходящи системи, които осигуряват същата степен на опазване на околната среда като канализационните системи.

¹⁷ <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/urban-waste-water-treatment-maps>.

Фигура 1: Резултати относно съответствието на равнище EC-28, EC-15 и EC-13 по отношение на член 3 (събиране), член 4 (вторично пречистване) и член 5 (по-строго пречистване). Отразени са средните стойности, претеглени по товара от замърсителите, генериран от отделните държави членки.

Фигура 2: Резултати по държави членки за съответствието по отношение на член 3 (събиране), член 4 (вторично пречистване) и член 5 (по-строго пречистване) от ДПГОВ. Държавите членки са класифицирани, като първо са показани тези с най-ниски равнища на съответствие по член 5, а след това във възходящ ред на съответствието. За Латвия резултатите относно съответствието по член 5 възлизат на 0 %, тъй като тя докладва, че в нито една от пречиствателните станции не се извършва по-строго пречистване дори когато N- и P-резултатите отговарят на изискванията на ДПГОВ. Възможно е степените на съответствие по член 4 да са по-ниски, отколкото по член 5, тъй като член 5 се отнася само за чувствителни зони. Степента на съответствие в Румъния е изчислена въз основа на процента на общия товар, определен за съответстващ, съответно за членове 3, 4 и 5 според изискванията на Договора за присъединяване, а не въз основа на процента на товара, свързан с агломерации, които са в пълно съответствие (нямаше на разположение данни за списъка с агломерации, свързани със степените на съответствие, които се изискват съгласно Договора за присъединяване).

2.4. Големи градове/големи източници на отпадъчни води

В настоящия доклад са обхванати 463 големи града (с над 150 000 жители). Този брой е с повече от 100 по-малко, отколкото в предишния доклад, главно поради невключването на италианските и полските данни. Товарът от замърсителите, генериран от големи градове, представлява 46 % от общия генериран товар. Приблизително 89 % от този товар преминава през пречистване, което е по-строго от пречистването, изисквано според ДПГОВ. В сравнение с предишния доклад процентът на товара, който не се събира или се събира, без да се пречиства, се е понижил от 5 % на 2,2 %. Степента на съответствие обаче се различава значително в различните големи градове. Така например, само за 14 от 28 столици¹⁸ на държавите — членки на ЕС, може да се счита, че са в пълно съответствие през 2011—2012 г., което обаче е с 3 столици повече спрямо предишния доклад.

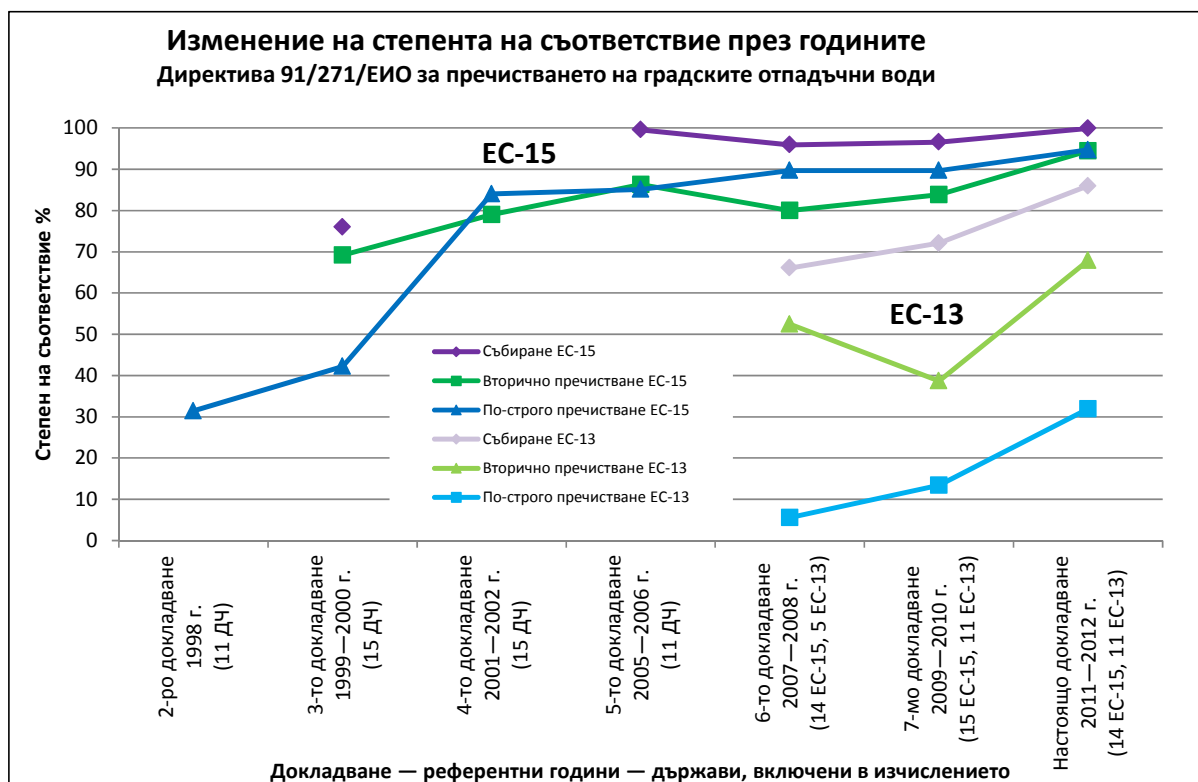
2.5. Тенденции в постигането на съответствие

В резултатите по отношение на съответствието през годините се наблюдава положителна тенденция, с изключение на спада между 2005/2006 г. и 2007/2008 г. поради факта, че някои държави с по-лоши резултати не са докладвали данни през 2005/2006 г. На дългосрочните тенденции трябва да се гледа предпазливо, тъй като докладваните данни не винаги са обхващали едни и същи държави членки и агломерации, като причините за това са: неоптимални ИТ системи по времето на първите доклади, последователно изтичане на преходните срокове на ниво ЕС-13 или непълноти в докладването от някои държави членки.

Настоящият доклад включва нови данни за Кипър, Естония, Латвия, Унгария, Словения, Словакия и Румъния, тъй като новите крайни срокове са изтекли, което е довело до нови задължения за постигане на съответствие. От друга страна, при изчисляването на резултатите за ЕС не беше възможно да се използват данни за Италия, Полша и Хърватия.

---

¹⁸ Не са включени Загреб (все още без задължения за съответствие) и Варшава (не е възможно да се направи оценка).

Фигура 3: Изменение на степента на съответствие от референтната 1998 г. нататък (въз основа на непълни налични набори от данни).

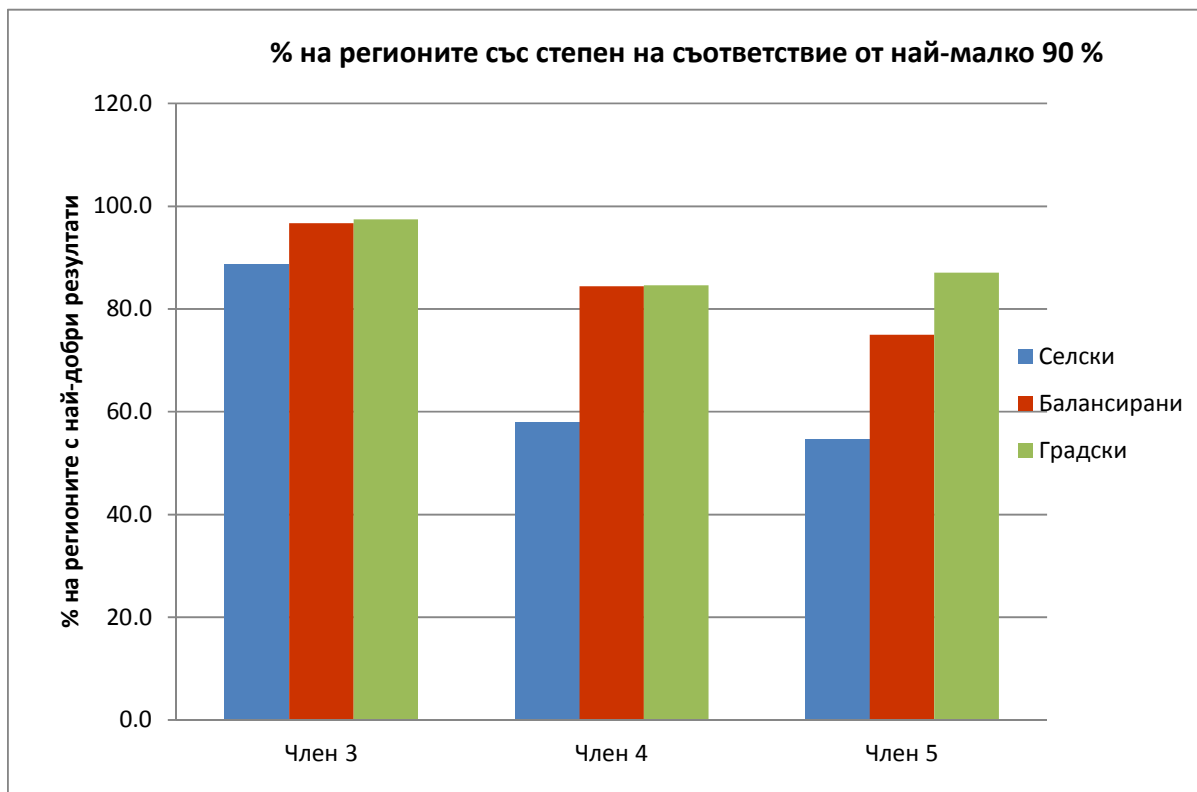
2.6. Информация за съответствието на регионално равнище

В настоящия доклад Комисията за пръв път обработва и включва резултати на регионално равнище. Това дава възможност да се направи по-точен и диференциран обзор на изпълнението в рамките на държавите членки, когато общите данни не винаги са от полза.

Обикновено в държави членки с висока степен на съответствие на национално ниво се наблюдава такава тенденция във всичките им региони. По-ниските степени на съответствие на национално ниво обаче често се дължат на лоши резултати в някои от техните региони (например, в България, Словения, Португалия, Испания, Ирландия).

В зависимост от разпределението на тяхното население съответно в предимно „малки“ агломерации, предимно „големи“ агломерации или в балансиран брой и от двата вида, регионите са класифицирани като „селски“, „градски“ или „балансирани“.

Делът на регионите с висока степен на съответствие (90—100 %) по членове 3, 4 и 5 (ако е приложимо) показва, че в така наречените „градски“ региони са постигнати подобри резултати, непосредствено след тях се нареждат „балансираните региони“, а степента на съответствие в „селските“ райони е по-ниска. Това може да се обясни с по-късните срокове за постигане на съответствие за по-малките агломерации.

Фигура 4: Процент на регионите (градски, селски или балансирани), в които по членове 3, 4 и 5 е постигната степен на съответствие между 90 и 100 %.

2.7. Оставащи предизвикателства

Въпреки че степента на съответствие с ДПГОВ се повишава, все още има предизвикателства, на които предстои да се намери отговор:

— навременно предоставяне на изчерпателни набори данни с добро качество от страна на всички държави членки, което да даде възможност за по-голяма надеждност на резултатите по отношение на съответствието. Разработването на структурирани рамки за прилагане и информиране (наричани по-долу за краткост „СРПИ“) може да е начин да се улесни по-ефективното и по-целенасочено предоставяне на информацията, която се изисква по ДПГОВ,

— някои държави членки от ЕС-13 все още изостават в изпълнението на своите настоящи задължения за постигане на съответствие, по-специално по отношение на пречистването на отпадъчни води и най-вече на по-строгото пречистване. Държавите членки от ЕС-13, чиито срокове все още не са изтекли, трябва да осигурят предприемането на правилните стъпки за постигане на съответствие преди датата на изтичане на преходните периоди. От съществена важност е прецизното планиране на инфраструктурните приоритети и обезпечаването на необходимите инвестиции,

— ниската степен на съответствие в някои държави членки и региони от ЕС-15, в които сроковете за постигане на съответствие са изтекли преди години, превръща тяхното подобряване също в приоритет,

— при големите градове съответствието се е подобрило, но в определен брой от тези от тях, които заустват води в чувствителни зони, все още не се прилага по-строго

пречистване. Това е особено обезпокояващо поради отрицателното въздействие, което оказват върху водната околна среда.

3. Действия за насърчаване на съответствието

За да се подпомогнат държавите членки да постигнат целите, залегнали в ДПГОВ, се осъществяват редица действия като двустранни диалози, разработване на програми за изпълнение, обезпечаване на инвестиции в инфраструктурата по линия на европейските структурни и инвестиционни фондове и подобряване на управлението и разпространението на данните за изпълнението. В случаите, когато продължават да се наблюдават несъответствия, Комисията открива официална процедура във връзка с нарушаване на законодателството на ЕС.

3.1 Програми за финансиране

За изграждането на инфраструктура за събиране и пречистване на отпадъчни води са необходими значителни инвестиции, за което ЕС предлага възможности за финансиране по линия на европейските структурни и инвестиционни фондове. През изминалите програмни периоди тези фондове подпомогнаха в значителна степен държавите членки в извършването на инвестиции с цел изпълняване на разпоредбите на ДПГОВ. През програмния период 2007—2013 г. до момента за такава инфраструктура в 22 държави членки са предназначени около 17,8 милиарда евро от средствата по линия на политиката на сближаване. Понастоящем преговорите за оперативните програми за периода 2014—2020 г. са на финален етап. За този период трябва да бъдат изпълнени някои предварителни условия, които включват политика по отношение на ценообразуването на водата, що се отнася до инвестициите във водоснабдителни услуги. Този механизъм предвижда подходящи стимули за ефективно използване на водните ресурси и съответен принос от различните видове използване на вода за възстановяване на разходите за водоснабдителни услуги в размер, определен в плановете за управление на речните басейни, изготвени в съответствие с РДВ. С него се гарантира също така, че инвестициите ще се извършват в стратегическа рамка и че финансирането допринася за прилагането на достиженията на правото на ЕС в областта на околната среда.

3.2 Програми за изпълнение (член 17)

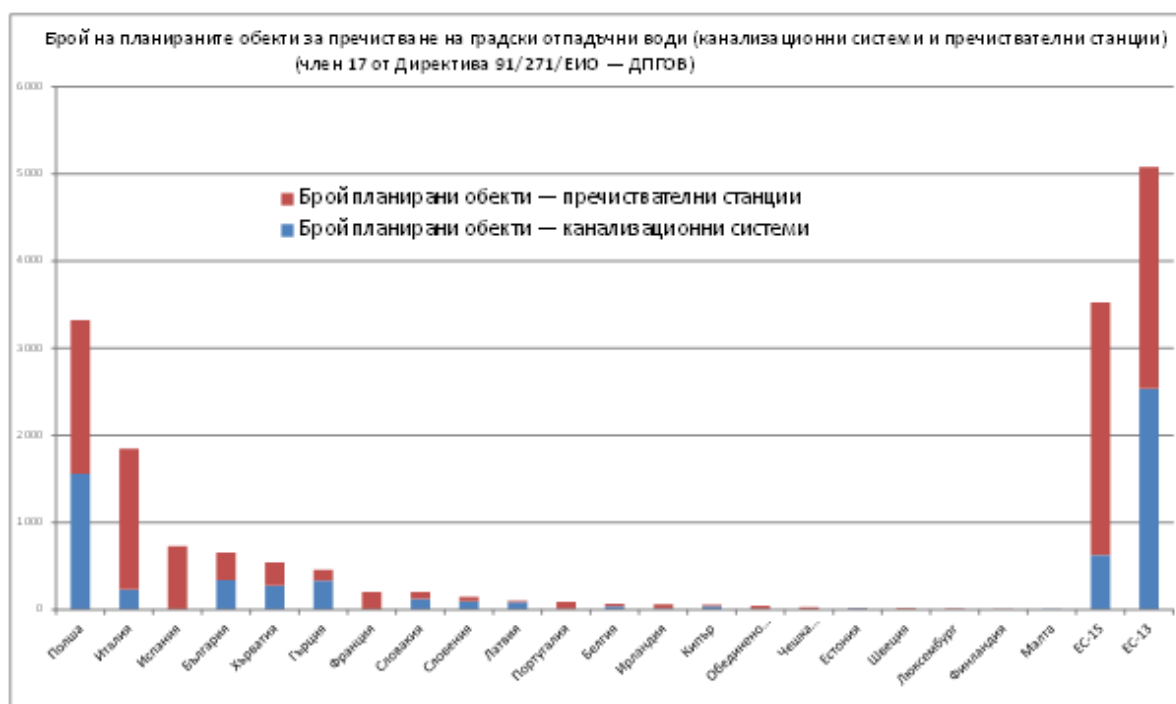
През 2014 г. държавите членки представиха информация относно своите програми за изпълнение по член 17 от ДПГОВ¹⁹. Проследяването на този член беше „реактивирано“ по линия на Плана за опазване на водните ресурси в Европа²⁰ като действие за повишаване на степента на съответствие. Обединяването на информацията по отношение на съответствието с информацията за планирани и текущи програми за изпълнение позволява да се прецени дали предвидените мерки ще са достатъчни за постигане на съответствие в рамките на разумен срок и с правилните приоритети. Програмите за изпълнение съдържат така също ценна информация за финансовото планиране и необходимите ресурси.

¹⁹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?qid=1405007191767&uri=CELEX:32014D0431>.

²⁰ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:52012DC0673>.

Държавите членки²¹ докладваха за 8600 проекта²², свързани с инфраструктура за събиране и пречистване на отпадъчни води, както и индивидуални или други подходящи системи, които да бъдат осъществени през периода 2014—2027 г. По-голямата част от докладваните проекти ще приключат до 2018 г. С повечето проекти (70 %) се цели намаляване или отстраняване на степента на несъответствие с вече приложимите изисквания, а по-малката част (30 %) ще спомогнат да се гарантира съответствието към момента, в който ще изтекат предстоящите крайни срокове. 37 % от проектите се отнасят до инвестиции в канализационни системи, а 63 % се отнасят до пречиствателни станции.

Повечето от проектите са планирани в ЕС-13. Останалите се отнасят до държави членки, в които изпълнението на задълженията може да отнеме повече време (например, Италия и Испания), държави членки с предстоящи крайни срокове, касаещи наскоро определени чувствителни зони (например, Франция), или със съответстваща инфраструктура, която обаче трябва да бъде модернизирана. Планираната инфраструктура за пречистване обхваща 7 % (43 милиона ЕЖ) от общия генериран товар от замърсители в ЕС.

Фигура 5: Брой обекти, планирани за канализационни системи и пречиствателни станции за градски отпадъчни води

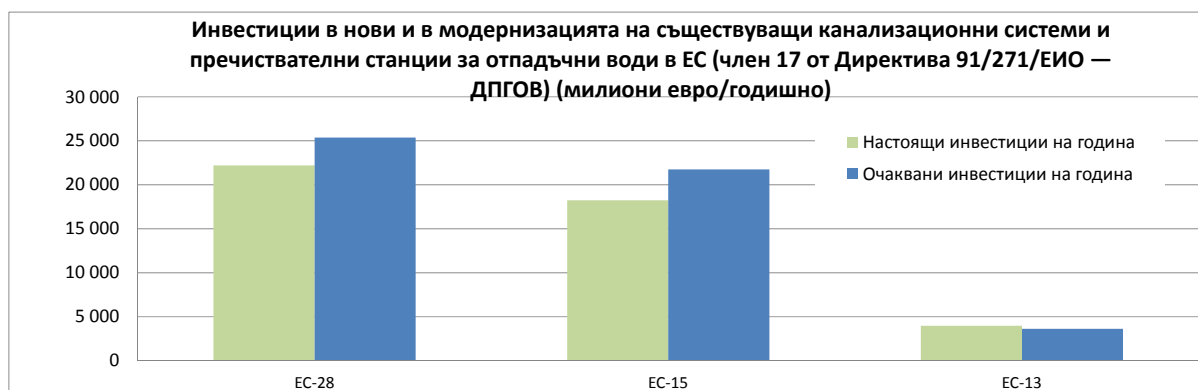
Общите прогнозни инвестиции, необходими за строителни дейности по нови проекти, с които се цели постигането на пълно съответствие с ДПГОВ, се оценяват на

²¹ Гърция, Унгария и Румъния докладваха по стария образец по член 17 и по тази причина не бяха задължени да представят подробна информация за проектите.

²² Таблици 2 и 3 от Решение [2014/431/ЕС: Решение за изпълнение на Комисията от 26 юни 2014 г. относно форматите за докладите по националните програми за прилагането на Директива 91/271/ЕИО на Съвета \(нотифицирано под номер С\(2014\) 4208\)](#).

22 милиарда евро²³, разпределени поравно между инфраструктурата за събиране и пречистване. Планираното съфинансиране от ЕС представлява съответно 25 % от общите нужни инвестиции.

Инвестиционните планове²⁴ са по-обширни и включват също прогнозните средства, необходими за разширяването и модернизацията на съществуващите системи. От тях е видно, че годишните инвестиционни равнища ще продължат да се повишават с 14 % спрямо настоящото положение²⁵ и ще достигнат средно почти 25 милиарда евро годишно: през периода 2015—2018 г. в инфраструктура за отпадъчни води ще бъдат инвестирани около 100 милиарда евро.

Фигура 6: Настоящи и очаквани инвестиции в канализационни системи и пречиствателни станции за градски отпадъчни води

Размерът на инвестициите през идните години представлява 50 евро на жител.

²³ В това изчисление не са взети предвид Гърция, Унгария и Румъния.

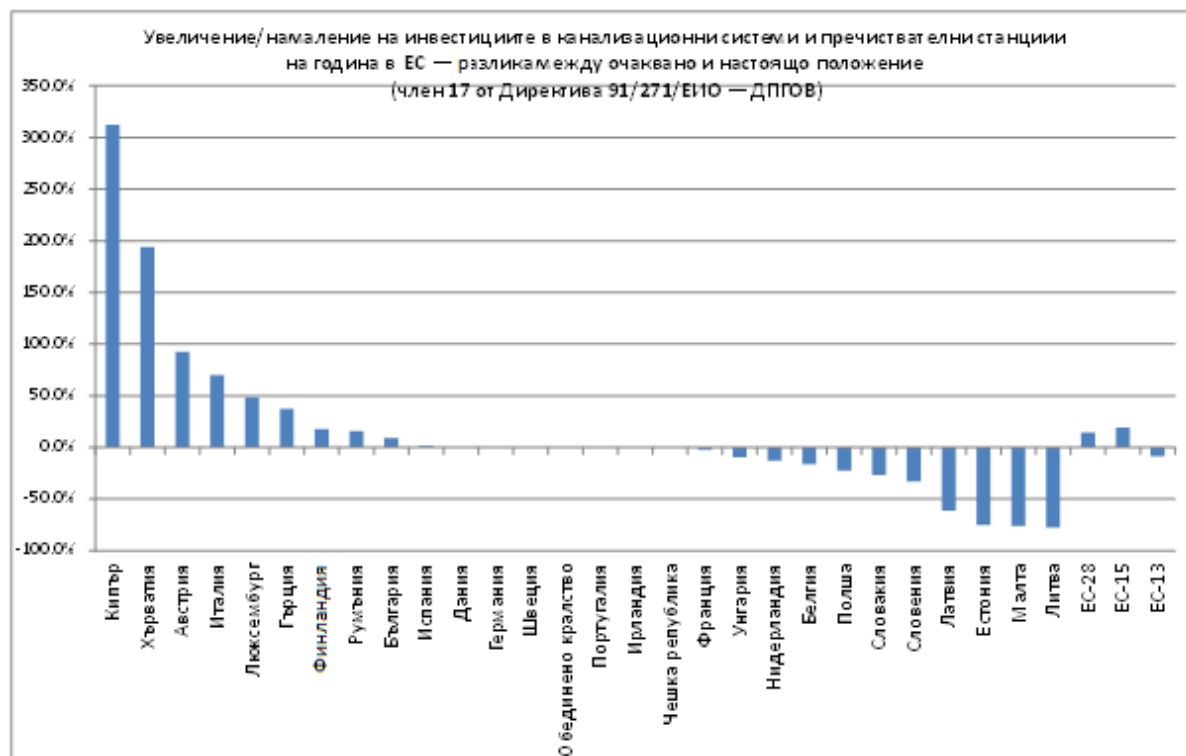
²⁴ Таблица 4 от Решението за изпълнение по член 17.

²⁵ Всяка държава членка е представила информация, която се отнася до различни периоди от време. За да може да се съпостави положението във всяка държава членка, беше изчислена средногодишна стойност. За „настоящо положение“ може да се считат средногодишните инвестиции за периода 2009—2013 г., а за „очаквано положение“ — средногодишните инвестиции за периода 2014—2018 г.

Фигура 7: Инвестиции на глава от населението в канализационни системи и пречиствателни станции за градски отпадъчни води

В отделните държави членки обаче тенденциите са различни: докато в някои държави инвестициите ще се увеличават или ще останат на същото ниво, в други ще намаляват, както е видно от фигурата по-долу.

Фигура 8: Настоящи и очаквани инвестиции в канализационни системи и пречиствателни станции за отпадъчни води на година

3.3 Подобряване на управлението и разпространението на данни

През 2012 г. Европейската комисия стартира пилотна програма по ДПГОВ, с която се цели да се помогне на държавите членки да подобрят процесите на докладване и разпространението на данни сред обществеността чрез разработването на структурирана рамка за прилагане и информиране (СРПИ). Тази концепция беше въведена за пръв път в съобщението „Подобряване на резултатите от мерките на ЕС в областта на околната среда“²⁶. По-доброто управление на данните ще допринесе за подобряване на изпълнението на ДПГОВ и за намаляване на административната тежест, като се даде възможност също така за ефективно изпълнение на задълженията по Директивата INSPIRE (Директива 2007/2/ЕО)²⁷ и Директива 2003/4/ЕО²⁸ относно обществения достъп до информация за околната среда. До момента четири държави членки (Кипър, Литва, Словения и Ирландия) са започнали разработването на национални СРПИ, включващи усъвършенствани ИТ системи и уебсайтове²⁹ за данни за отпадъчните води³⁰. На следващия етап ще се присъединят още три държави членки (Хърватия, Полша и Румъния). Комисията работи така също в тясно сътрудничество с ЕАОС за подобряването на организацията и разпространението на информация на ниво ЕС³¹. Резултатът от пилотната програма СРПИ ще се използва за разработването на оперативни СРПИ за други държави членки и заинтересовани партньори на ЕС.

3.4 Правоприлагане

До момента Комисията осигурява спазването на ДПГОВ от държавите членки главно на базата на непрекъснат диалог и действия за насърчаване на съответствието, но също така когато е необходимо — като се ангажира с двустранен диалог и като открива спрямо държавите, които не изпълняват своите задължения, производства за установяване на неизпълнение на задължения. Обикновено това е правено с т.нар. „хоризонтални“ дела, включващи няколко агломерации, които имат едни и същи задължения по отношение на съответствието³², след изтичането на съответните крайни срокове по ДПГОВ за „старите“ държави членки и постепенно за „по-новите“ държави членки, когато изтичат крайните срокове по отношение на съответствието.

Що се отнася до първата група, от началото на 2013 г. Съдът на Европейския съюз е постановил седем решения, три от които са основани на член 260 от Договора за функционирането на ЕС, което означава, че Съдът е наложил заплащането на еднократно платима сума и имуществена санкция на три държави членки (Белгия³³, Люксембург³⁴ и Гърция³⁵), тъй като не са се съобразили с предходни решения от

²⁶ Съобщение (2012) 95 final.

²⁷ <http://inspire.ec.europa.eu/>.

²⁸ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32003L0004>.

²⁹ Базиран на софтуер със „свободен достъп“.

³⁰ Ирландия: <http://uwwtd.oieau.fr/>, Кипър: <http://uwwtd.oieau.fr/cyprus/>, Литва: <http://uwwtd.oieau.fr/lithuania/>, Словения: <http://uwwtd.oieau.fr/Slovenian/>.

³¹ <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/uwwtd/interactive-maps/urban-waste-water-treatment-maps>.

³² В приложението е представен списък с най-важните дела за нарушения до момента, както и решенията след края на 2012 г.

³³ C-533/11: Съдът осъди Белгия да заплати еднократно платима сума в размер на 10 милиона евро, както и 859 404 евро за всеки период от шест месеца до пълното изпълнение на решението.

³⁴ C-576/11: Съдът осъди Люксембург да заплати еднократно платима сума в размер на 2 милиона евро, както и 2800 евро за всеки ден до пълното изпълнение на решението.

³⁵ C-167/14: Съдът осъди Гърция да заплати еднократно платима сума в размер на 10 милиона евро, както и 3 640 000 евро на шестмесечие до пълното изпълнение на решението.

2004 г., 2006 г. и 2007 г. Това са първите дела, в които Съдът налага имуществени санкции поради неизпълнение на ДПГОВ. Понастоящем Съдът разглежда пет дела.

След 2012 г. Комисията заведе и няколко хоризонтални дела, обхващащи до няколко стотин агломерации в една държава членка.

Що се отнася до „по-новите“ държави членки, в съответните им Договори за присъединяване са определени конкретни междинни срокове, които вече започват да изтичат. Комисията проверява дали държавите членки спазват тези междинни срокове главно чрез редовното докладване.

Въз основа на Седмия доклад (2009—2010 г.) Комисията започна двустранни диалози с 10 държави членки. Подозренията за извършени нарушения се различават при отделните държави членки, тъй като не всички междинни срокове съвпадат.

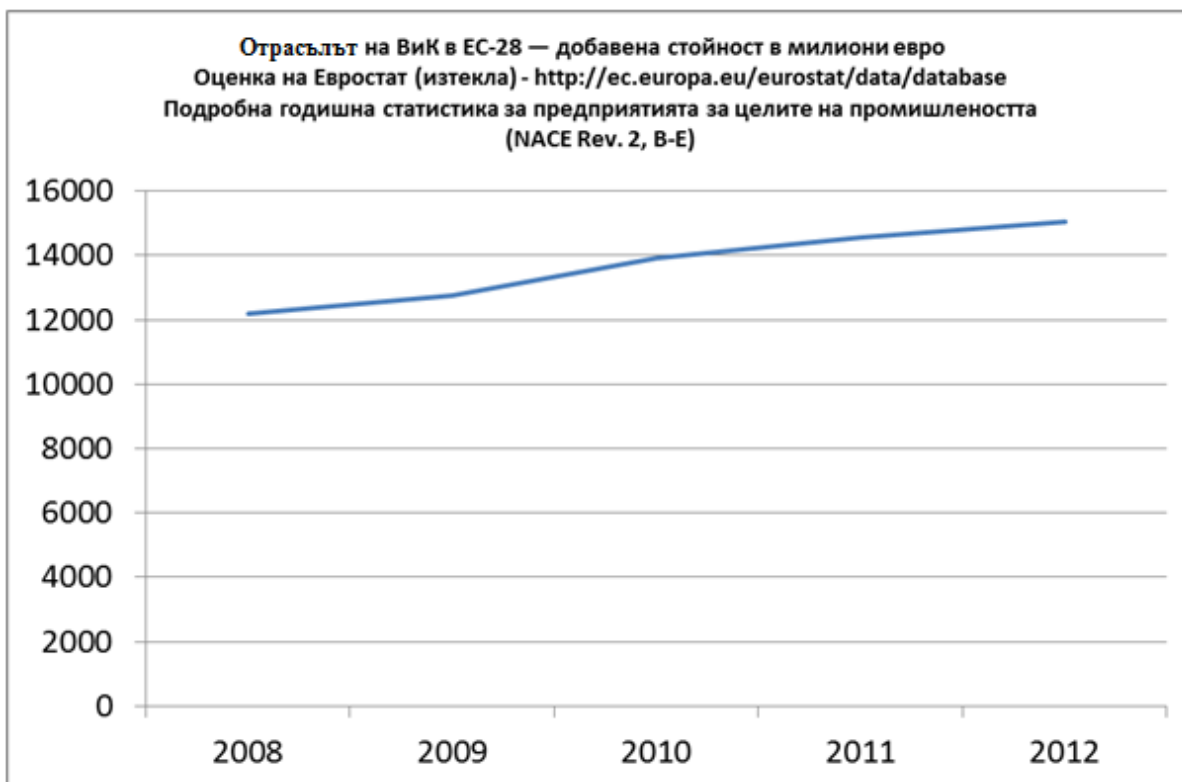
4. Създаване на работни места и растеж чрез инвестиции в инфраструктура за водоснабдителни услуги

За изграждането на инфраструктура за предоставяне на качествени услуги, свързани с отпадъчните води, са необходими инвестиции в голям обем и операции, които в значителна степен допринасят за създаването на работни места и растеж в сектора на водоснабдяването.

Ако се разгледа само промишленият сектор³⁶, той представлява добавена стойност от около 15 милиарда евро годишно.

---

³⁶ Евростат (NACE Rev. 2, B-E) <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.

Фигура 9: Изменение на добавената стойност на отрасъла на ВиК в ЕС-28 от 2008 г. до 2012 г.

В по-общ план следва да се отбележи, че управлението на отпадъчните води в сектора на стоките и услугите³⁷ представлява повече от 600 000 работни места, годишен обем на производството в парично изражение в размер на над 100 милиарда евро и годишна добавена стойност от около 42 милиарда евро (инвестиции, поддръжка, експлоатация, износ на технологии и знания).

Фигура 10: Изменение на заетостта в еквивалент на пълно работно време и на производствената стойност в управлението на отпадъчните води в ЕС-28 от 2003 г. до 2012 г.

Както е посочено по-горе, секторът, свързан с отпадъчните води, ще продължи да се разраства.

Затова изпълнението на ДПГОВ допринася не само за постигане на целите, свързани с опазването на околната среда, но така също съществено спомага за увеличаването на

³⁷ Евростат: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/environment/environmental-goods-and-services-sector/database>.

работните места, растежа и инвестициите³⁸. Няколко от избраните проекти за финансиране по линия на Инвестиционния план на Комисията³⁹ се отнасят до инвестиции в инфраструктура за отпадъчни и питейни води.

5. Иновациите — основен фактор за подкрепа на ефективното използване на ресурсите и растежа

От съществена важност за осигуряването на висококачествени водоснабдителни услуги за гражданите по най-рентабилния начин е да се инвестира в разработването и широкомащабното изпълнение на иновативни решения за засилване на ефективното използване на ресурсите, като решения за оползотворяване на енергията, оползотворяване на хранителните елементи, преработване на продуктите, които могат да се търгуват, и повторно използване на водата. Иновациите са важен фактор също така за повишаване на конкурентоспособността, създаването на работни места и икономическия растеж.

Целта на европейското партньорство за иновации (ЕПИ) в областта на водите⁴⁰ е да способства за разработването на иновативни решения и да създава пазарни възможности както в ЕС, така и извън него. Набелязани са 8 приоритетни области, а именно: повторно използване и рециклиране на водите, пречистване на водите и на отпадъчните води, включително оползотворяване на ресурси, връзка между водите и енергетиката, управление на риска от наводнения и суши, екосистемни услуги, управление на водите, системи за подпомагане на вземането на решения и мониторинг, интелигентни технологии и финансиране за иновации. В основата на ЕПИ в областта на водите са неговите 29 доброволни групи за действие с участието на всички заинтересовани страни. Техните партньори разработват, изпитват, увеличават, разпространяват и стимулират използването на иновации от пазара и обществото във връзка с основните предизвикателства, свързани с водите. Вече бяха стартирани няколко проекта. Те са главният елемент в етапа на изпълнение на ЕПИ в областта на водите. Иновационните решения са съществено важни така също за намаляването на неблагоприятното въздействие върху околната среда в районите с голяма гъстота на населението и за превръщането им в „интелигентни градове“.

Значимостта на научните изследвания и иновациите за водите е призната също така в програма „Хоризонт 2020“, програмата на ЕС за финансиране на научни изследвания и иновации за периода 2014—2020 г. В контекста на Работната програма за периода 2014—2015 г. в рамките на „Хоризонт 2020“ водите са определени като целева област с оглед на пускането на пазара на иновативни решения, свързани с водите, и подкрепата за осъществяването на ЕПИ и инициативата за съвместно планиране в областта на водите от държавите членки. Наред с останалото беше акцентирано върху демонстрационни проекти и проекти за пазарно възпроизвеждане, за да се намали дистанцията между иновативните решения в областта на водите и пазарното възпроизвеждане. Освен това в работната програма за периода 2016—2017 г. в рамките на „Хоризонт 2020“ свързаните с водите въпроси са засегнати в цялата структура на

³⁸ Политически насоки за следващата Комисия: http://ec.europa.eu/index_bg.htm.

³⁹ COM(2014) 0903 final: http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/plan/index_bg.htm.

⁴⁰ <http://www.eip-water.eu/about>.

„Хоризонт 2020“, за да бъдат продължени усилията, започнати през периода 2014–2015 г. Действията за насърчаване на иновациите в областта на водите за Европа и извън нея са особено силно застъпени в области като кръгова икономика, устойчиви градове, услуги във връзка с климата, териториална устойчивост и т.н. По-специално с общественото предизвикателство „Действия във връзка с климата, околната среда, ресурсната ефективност и суровините“ по „Хоризонт 2020“ се насърчава концепцията за системен подход чрез широкомащабни демонстрационни и пилотни проекти, които в значителна степен са свързани с нововъведения и напредък, що се отнася до съвременното техническо равнище, а също така целят прилагането и изпитването на нови технологични и нетехнологични решения. Очаква се също така тези проекти да послужат като средство за привличане на по-големия интерес на иноваторите и на ползвателите на иновации (например, промишлени отрасли, финансови субекти, академични кръгове, научноизследователски, частни или публични субекти, региони, градове, граждани и техните организации и т.н.) и по този начин да допринесат за мобилизирането на допълнителни публични и частни инвестиции в сектора на водоснабдяването и за засилването на полезното взаимодействие с други механизми на ЕС за финансиране като европейските структурни и инвестиционни фондове, по-специално по линия на Европейския фонд за регионално развитие.

От голямо значение за сектора, свързан с отпадъчните води, са иновативните решения за повторно използване на водите и неговият потенциал да допринесе в значителна степен за ефективното използване на ресурсите. Като последващи действия по Плана за опазване на водните ресурси в Европа⁴¹, Комисията понастоящем разглежда евентуалното създаване на инструмент на ниво ЕС за насърчаване на повторното използване на водите, което е изискване по член 12 от ДПГОВ.

6. Заключение

- Благодарение на изпълнението на ДПГОВ в значителна степен е намален товарът от замърсяване в ЕС, причинявано от заустването на органични и хранителни елементи, и затова то играе важна роля за постигането на добро екологично състояние на морските и пресните води.
- Независимо от предизвикателствата като нужда от значителни инвестиции и дългосрочно планиране, в ЕС-15 е постигната висока степен на съответствие. В ЕС-13 все още има значителни пропуски във връзка със съответствието, особено що се отнася до пречистването. За да се постигне пълно съответствие в разумни срокове, са необходими засилени действия и по-големи инвестиции.
- От програмите за изпълнение е видно, че държавите членки планират значителни инвестиции за отстраняването на пропуските във връзка със съответствието посредством изграждането на инфраструктура за отпадъчни води. Държавите членки трябва да продължат да събират необходимата информация, за да могат своевременно да установяват бъдещи нужди от инвестиции и оперативни разходи, както и да подобрят или да запазят резултатите на сегашните си системи.

---

⁴¹ http://ec.europa.eu/environment/water/blueprint/follow_up_en.htm.

- Необходими са допълнителни усилия за подобряване на качеството и навременността на докладваните данни относно изпълнението на ДПГОВ. За тази цел Комисията преразглежда и разработва процеси и инструменти в сътрудничество с ЕИП и държавите членки.
- Секторът за водоснабдяване и канализация е важен фактор за икономическия растеж и създаването на работни места. Инвестициите за постигането на пълно съответствие със законодателството на ЕС имат голям потенциал за създаване на нови работни места и растеж.
- Инвестициите в иновативни технологии са от съществено значение за постигането на по-ефективно използване на ресурсите в сектора на водоснабдяването и канализацията и също допринасят за създаването на работни места и за икономическия растеж.